

פעולה נוספת של דאעש לשחרור אסירים: פריצה לכלא קוג'ה בניגריה

13 ביולי 2022

עיקרים

ב-5 ביולי 2022 בשעות הערב, תקפו פעילי דאעש את בית הכלא קוג'ה (Kuje Prison) דרומית מערבית לבירת ניגריה, אבוג'ה (Abuja). בבית הכלא היו כלואים מאות פעילי ג'האד, רבים מהם פעילי דאעש ובוקו חראם. במהלך הפריצה שוחררו רוב האסירים אך חלקם הגדול נתפס. כמה עשרות אסירים הם עדיין בחזקת נמלטים. למרות שניכר שכוחות הביטחון של ניגריה הרחיבו לאחרונה את פעילות הסיכול נגד גורמי טרור ג'האדיסטים במדינה. כוחות הביטחון של ניגריה גילו אוזלת יד באבטחת מתקן הכליאה הסמוך למרכז השלטוני שבאבוג'ה הברירה.

הפריצה לבית הכלא הוכיחה כי מחוז מערב אפריקה של דאעש מסוגל לבצע פעולות מורכבות במרכז השלטוני של המדינה וכי לאנשיו יכולת מבצעית גבוהה הכוללת תכנון, איסוף מודיעין, שליטה ובקרה, והנעת מאות לוחמים בו זמנית לפעולה. בהקשר זה יצוין כי לאחרונה הרחיב מחוז מערב אפריקה את פעילותם מעבר לצפון-מזרח המדינה.

פריצה לבתי הכלא במטרה לשחרור אסיריו היא מתווה פעולה מוכר של דאעש, שביצע בעבר תקיפות נגד בתי-כלא בעיראק, סוריה, אפגניסטאן, הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו ובמקומות נוספים. מנהיגי הארגון מעודדים את הפעילים לבצע פעולות מעין אלה לשחרור אסירים בקלטות השמע שהם מפרסמים. כמו כן נשמעת הקריאה לשחרור אסירים לעיתים קרובות בכתבות בביטאוני הארגון.

האירוע הוצג על-ידי דאעש כמבצע שהתקיים כחלק מקמפיין של הארגון בשם "הרס החומות" שהחל עוד בראשית ימי הארגון והוא מתעצם בשנתיים האחרונות. הקמפיין נועד להדגיש את מחויבות הארגון כלפי אסיריו ולמנף את שחרור האסירים כדי להעצים את פעילותו. שחרור אסירים פעילי הארגון גם מאפשר לו הרחבה של סדר הכוחות של הארגון לאור קשיי הגיוס שהוא נתקל בהם ומעצר רבים מפעיליו בחודשים האחרונים בצפון-מזרח ניגריה, במסגרת הפעילות האינטנסיבית של כוחות הביטחון של ניגריה והקואליציה האפריקאית נגד הארגון.¹

¹ הכוונה לכוח המשימה הרב-לאומי (Multinational Joint Task Force – MNJTF), המורכב מכוחות מניגריה, צ'אד, קמרון, בנין וניז'ר.

◀ דאעש עושה שימוש באירוע לצרכי הסברה, האדרה עצמית ואמצעי לגיוס תמיכה ופעילים. זאת ועוד, נראה כי האירוע העלה את מורל פעילי הארגון ותומכיו, ויתכן כי לאור ההצלחה יבוצעו פריצות דומות לבתי הכלא נוספים בניגריה ובמקומות נוספים.

הכותרת והכתבה הראשית במהדורה שהוקדשו לפריצה לבית הכלא (טלגרם, 7 ביולי 2022)

פרטי האירוע

◀ ב-5 ביולי 2022 בשעות הלילה, פרצו כמה עשרות פעילי דאעש לבית הכלא קוג'ה (Kuje Prison), כ-25 ק"מ מדרום-מערב לבירת ניגריה, אבוג'ה (Abuja). בבית הכלא היו כלואים באותה עת 994 אסירים, ביניהם פעילי מחוז מערב אפריקה של דאעש, פעילי בוקו חראם ויתכן גם פעילי ארגון Ansaru, המזוהה עם אלקאעדה. התקיפה בוצעה בשלושה מאמצים מקבילים. התוקפים הפעילו מטעני חבלה וביצעו ירי. על-פי רשויות הכלא ועדי ראייה, במתקפה זו נטלו חלק למעלה ממאה פעילי טרור (Primium Times, 7 ביולי 2022).

◀ למעלה משמונה מאות אסירים נמלטו בעקבות התקיפה. למחרת הודיע דובר שירותי הכליאה בניגריה, עמר אבו בכר (Umar Abubakar), כי נתפסו למעלה מ-400 מהאסירים שנמלטו בעוד 443 אסירים עדיין לא נתפסו. בהמשך דווח על 68 אסירים נמלטים ופרטיהם האישיים פורסמו בכלי התקשורת. מאוחר יותר דווח על 64 אסירים נמלטים (Primium Times, 7 ביולי 2022).

בית הכלא של קוג'ה דרומית מערבית לאבוג'ה (Google Maps)

במהלך הפריצה נהרגו עובד בית הסוהר וארבעה אסירים. 16 אסירים, שסבלו מדרגות פציעה שונות, פונו לקבלת טיפול רפואי.

Nigerian Correctional Service Home About NCOS Directorate Structure Statistics Escapes Contact

If you see any of these people or have a tip, please reach:
 NCOS Call Center: +2347087086005 +2349060004598 +2348075050006
 Ministry of Interior Call Center: 07000099999
 Report through N Alerts (NISPSAS) Mobile App, or any law enforcement agency close to you.

MSCC Kuje suffered a major blow on the 5th of July 2022. An attack on the facility led to the escape of Terrorism / Boko Haram inmates. Here is the list of the escapees:

 ABDULKAREEM MUSA ID: 1325621 MSCC Kuje	 RABIU SHAIBU ID: 1401021 MSCC Kuje	 ABUBAKAR YUSUF ID: 1304715 MSCC Kuje	 Akilu Musa Donjums ID: 1315118 MSCC Kuje	 Abdulmanнан Obadiki ID: 1314101 MSCC Kuje	 MUHAMMED MUSA ID: 1308174 MSCC Kuje
 YAKUBU ABDULLAHI ID: 13140814 MSCC Kuje	 Yumusa Mukaiye ID: 1309771 MSCC Kuje	 YASIR IBRAHIM SALIHU ID: 1306014 MSCC Kuje	 MOHAMMED SANI ID: 1305118 MSCC Kuje	 Modu Aji ID: 1314203 MSCC Kuje	 ISMAIL IDRIS ABDULLAHI ID: 13086179 MSCC Kuje
 IKYA ABUR	 IBRAHIM MOHAMMED	 Bukar Ali (1892)	 Bilyaminu Usman	 ODO NAZARUS OFOR	 Adam Lawal Muhammed

פרטי חלק מהאסירים הנמלטים, שפורסו על ידי שירותי הכליאה (corrections.gov.ng, 6 ביולי 2022)

מחוז מערב אפריקה של דאעש קיבל אחריות על הפריצה. דאעש חתם את הודעת קבלת האחריות במשפט: "על העריצים במזרח ובמערב לדעת כי פעולות [קמפיין] 'הרס החומות' [של בתי הכלא בהם כלואים פעילי הארגון] נמשכות בעזרת אלה" (טלגרם, 6 ביולי 2022).

◀ בהודעה מפורטת שפרסמה סוכנות אעמאק של דאעש ציין כי התקיפה של בית הכלא בוצעה בשלושה מאמצים במקביל. לטענת דאעש, כל אחת משלוש החוליות ביצעה את משימתה באופן מדויק (טלגרם, 6 ביולי 2022):

◆ כוחות תקיפה של שער הכניסה לכלא שנטרלו את המאבטחים והפעילו מטעני חבלה בשער הכניסה.

◆ כוחות פריצה שפוצצו את אחת החומות הצדדיות, פרצו אל תוך בית הכלא וניהלו חילופי-אש עם

מאבטחי בית הכלא והשליכו רימוני-יד.

◆ כוחות שחסמו את הצירים המובילים לבית הכלא כדי למנוע אפשרות הגעת כוחות תיגבור ולאבטח את

דרכי הנסיעה.

◀ על פי דאעש, ארכה הפריצה לבית הכלא כחמישים דקות ומרבית האסירים שהם התכוונו לשחרר אכן שוחררו.

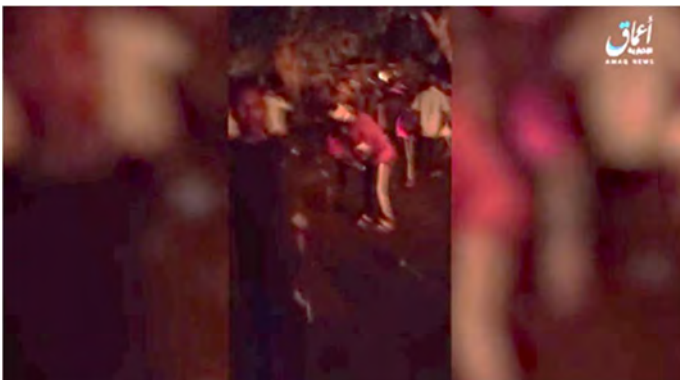
מקורות מקומיים ציינו כי העימותים במקום נמשכו כשעתיים. בנוסף, דאעש ציין כי מספר אנשי כוחות ביטחון

ניגריים נהרגו או נפצעו, רובי הסער שלהם נלקחו כשלל, חלקים מבית הכלא נהרסו ושמונה כלי רכב הועלו באש.

סוכנות אעמאק אף פרסמה סרטון המתעד חלק מהמתקפה (טלגרם, 6 ביולי 2022).

פעילי דאעש פורצים לבית הכלא (טלגרם, 6 ביולי 2022)

מימין: מיניבוס עולה באש בשטח בית הכלא. משמאל: אסירים עוזבים את מתחם הכלא (טלגרם, 6 ביולי 2022)

אסירים יוצאים ממתחם הכלא (טלגרם, 6 ביולי 2022)

החשיבות שמייחס דאעש לשחרור אסיריו

ב-2012-2013 החל דאעש (עוד במתכונתו הקודמת, במסגרת הארגון המדינה האסלאמית של עיראק), לנהל קמפיין בשם "הריסת החומות" ("הדם אלאסואר"), שבו קרא לפעיליו לפרוץ את חומות בתי-הכלא שבהם כלואים פעיליו. במסגרת הקמפיין תקף הארגון מספר בתי-כלא בעיראק: בתכרית, כרכוכ, תאג'י, אבו ע'ריב ומתקנים נוספים בעיראק. אירוע בולט היה ביולי 2013 כאשר הארגון שחרר כ-500 עצורים בכלא אבו ע'ריב.

הקמפיין חודש ב-2019 בעקבות תבוסת הארגון באלבאע'וז, בדרום-מזרח סוריה, לאחר שהוא איבד את שטחי השליטה שלו ונזקק לפעילים. על רקע זה מבצע לשחרור אסירים היה קריטי עבור הארגון. הקריאות מצד הארגון לשחרור אסירי הארגון בכוח התפרסמו, בין השאר, בשבועון הארגון, אלנבא', ובהקלטות-שמע של מנהיגי הארגון (אבו בכר אלבע'דאדי ואבו אברהמים אלהאשמי אלקרשי). קריאות אלה הובילו בהמשך לפעולות דומות ברחבי העולם: באפגניסטן (ב-2 באוגוסט 2020), ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו (ב-20 באוקטובר 2020) ובסוריה (ב-20 בינואר 2022). המנהיג הנוכחי של דאעש, בדומה לקודמיו, שואף להמשיך בקמפיין, הפעם בניגריה. יש לציין כי שחרור עצורים/אסירים בעבר איפשר לארגון לצבור תנופה באמצעות מאות פעילים מנוסים שחזרו למעגל הטרור².

ביטוי לקמפיין הופיע ב-21 בינואר 2021 באינפוגרף שפרסם דאעש בשבועון הארגון, אלנבא', תחת הכותרת "בתי כלא, שחיילי המדינה האסלאמית הרסו את חומותיהם – לא שכחנו אתכם". האינפוגרף כלל רשימה של בתי כלא אותם תקפו פעילי הארגון ושחררו פעילי דאעש שהיו כלואים בהם בין השנים 2012-2020 (שבועון דאעש אלנבא', טלגרם, 21 בינואר 2021). בנוסף לכך, צורף מסר של דובר דאעש דאז, אבו חמזה אלקרשי, המבקש מאסירי ואסירות הארגון להיאזר בסבלנות ולעמוד איתן וכי פעילי הארגון לא שכחו ולא ישכחו אותם והם פועלים בכל כוחם לשחררם, תוך נכונות למות על חומות בתי הכלא (שבועון דאעש אלנבא', טלגרם, 21 בינואר 2021).

² ראו מחקר בנושא:

https://ctc.usma.edu/breaking-walls-goes-global-evolving-threat-jihadi-prison-assaults-riots
מדגיש כי גם טאלבאן וארגונים אסלאמיים נוספים משתמשים באסטרטגיית שחרור אסירים דומה.

לגבי קמפיין "הרס החומות", ראו:

https://ultrairaq.ultrasawt.com/%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%B1%D8%A7%D8%AA%D9%8A%D8%AC%D9%8A%D8%A9-%D9%87%D8%AF%D9%85-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B3%D9%88%D8%A7%D8%B1-%D9%84%D9%84%D8%A8%D8%BA%D8%AF%D8%A7%D8%AF%D9%8A/%D8%AD%D8%B3%D9%8A%D9%86-%D8%B9%D9%84%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B7%D8%B1%D9%82%D8%AC%D9%8A/%D9%82%D9%88%D9%84

אינפוגרף המפרט את בתי כלא בעולם, שפעילי הארגון תקפו שבועון דאעש אלנבא', טלגרם, 21 בינואר 2021

פריצות לבתי כלא במסגרת קמפיין "הרס החומות"

◀ **השתלטות פעילי דאעש על בית הכלא באלחסכה בסוריה** : ב-20 בינואר 2022 פרצו כמאתיים פעילי דאעש לבית הכלא אלצנאעה-גויראן (Al-Sina'a – Ghawayran) שבשכונת אלצנאעה באלחסכה, בו הוחזקו בידי הכוחות הכורדים (SDF) למעלה מ-4,000 פעילי דאעש. ההתקפה, שהייתה הגדולה ביותר שביצע דאעש מאז התבוסה שלו באלבאע'וז (מרץ 2019), החלה בפיצוץ שתי מכוניות תופת במחסום שבשער בית הכלא. לאחר מכן, הסתערו עשרות פעילים חמושים על בית הכלא ובמקום התנהלו חילופי-אש כבדים והחלה בריחה של האסירים מבית הכלא. כוחות SDF פרסמו כי מניין ההרוגים עמד על 121 מקרב לוחמיהם, סוהרים ואזרחים, כמו גם 374 אנשי דאעש. הכוחות הכורדים טענו באותה עת כי כאלף פעילי דאעש הסגירו עצמם לידיהם וכי 3,500 אסירים בכלא נכנעו.

◀ **פריצה לכלא ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו**: ב-20 באוקטובר 2020 תקפו פעילי מחוז מרכז אפריקה של דאעש את בית כלא ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו. במהלך התקיפה ברחו/שוחררו מאות מפעילי הארגון שהיו עצורים בו. לטענת דאעש, פעיליו ריתכו את שערי הכלא ושוחררו את הפעילים (שבועון אלנבא', טלגרם, 22 באוקטובר 2020). יצוין כי מתווה התקיפה הזה אינו זהה לתקיפות הקודמות שצוינו.

צילום חזית בית הכלא באזור בני, ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו, שהותקף על-ידי פעילי דאעש (טלגרם, 22 באוקטובר 2020)

התקפה על בית הכלא המרכזי בג'אלאלאבאד באפגניסטאן: ב-2 באוגוסט 2020 ביצעו פעילי דאעש תקיפה משולבת נגד בית הכלא בג'אלאלאבאד, בירת חבל ננגרהאר. מטרת התקיפה הייתה לשחרר כ-300 פעילי דאעש הכלואים במקום (יחד עם אסירים נוספים). ההתקפה החלה ב-2 באוגוסט 2020 בשעות אחר הצהריים בפיצוץ מכונית תופת ומטעני חבלה בשערי בית הכלא. לאחר מכן חדרה קבוצת פעילי דאעש לתוך מתחם בין הכלא וניהלה חילופי אש עם כוחות הביטחון האפגאנים במשך מספר שעות. באחת הידיעות נמסר כי התוקפים היו פעילי דאעש זרים, שלא ידעו את השפות המקומיות. דובר ממשלת מחוז ננגרהאר, עטאללה חוג'יאני (Attullah Khogyani), דיווח כי בהתקפה נהרגו לפחות 29 בני אדם ולמעלה מחמישים נוספים נפצעו. בין ההרוגים אסירים, אנשי כוחות ביטחון אפגאנים, פעילי דאעש ואף שלושה פעילי טאלבאן אשר כלואים במקום. דובר ממשלת מחוז ננגרהאר הודיע כי כוחות הביטחון האפגאנים עצרו למעלה מאלף אסירים שניסו להימלט, אך נראה כי כמה מאות אסירים הצליחו להימלט בעקבות ההתקפה (מקור בצבא אפגניסטאן מסר כי 338 אסירים נמלטו מהכלא).³

◀ **שחרור פעילים ג'האדיסטים מכלא אבו ע'ריב בעיראק:** הפריצה לכלא שבקרבת בגדאד אירעה ב-21 ביולי 2013, והיא גולת הכותרת של מבצעי שחרור האסירים של הארגון. בית כלא זה, הגדול והשמור ביותר בעיראק, שנודע לשמצה עוד מתקופת שלטונו של צדאם חסין, שימש לכליאת המורדים, שנלחמו נגד צבא ארה"ב בעת שהותו בעיראק. לאחר יציאת הצבא האמריקאי שימש בית הכלא את ממשלת עיראק, שכלאה בו מאות פעילים ג'האדיסטים. מנהיג דאעש, אבו בכר אלבע'דאדי תכנן את הפריצה לכלא. התקיפה החלה בפעולת ריכוך של ירי ארטילרי לעבר בית הכלא. לאחר מכן נפרצו חומות הכלא באמצעות שתי מכוניות תופת, שהוצמדו אליהן. לתוך הכלא נכנסו כחמישים פעילי דאעש, חמושים במקלעים וברימונים, פתחו את תאי הכליאה, ושחררו כ-500 פעילים ג'האדיסטים. המבצע, שנמשך כשעה, עבר ללא התנגדות משמעותית מצד השומרים העיראקים, שנמלטו מהמקום כבר בשלב הריכוך הארטילרי. הפעילים נאספו בכלי רכב של דאעש, שהמתינו להם ונמלטו.

³ להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-1 בפברואר 2022: "השתלטות פעילי דאעש על בית הכלא באלחסכה, המוצגת על ידו כהישג, עלולה להביא לפעולות נוספות".

הפעילים המשוחררים, שהיו בעלי עבר מבצעי-טרוריסטי עשיר, היוו תוספת כוח משמעותית לדאעש וסייעו להצלחתיו בשנים שלאחר השחרור.